

אפיס רויס

פר' פריז

ד"ר

האג' אה' לוי

במדרש הנחומא ריש פרשתינו מבאר סמיכות הפרשיות, למה נקבע זרשת תזריע לאחר שמיני, ואיתא שם, "כך התינוק הזה עד שלא ילא ממעי אמו הקצ"ה מצוה אותו ואומר לו מזה תאכל ומזה לא

1 "את זו תאכל", ואח"כ מסיים שמקבל עליו כל מצות שבחורה, וכן הוא בגמ' דלפני לידת האדם משביעין אותו על כל מצות התורה, והאיך נאמר כאן שרק מצוה א' מצוין אותו. ומבואר במפרשי המדרש, וכן מבאר באריכות בפרי זדיק בפרשתינו, כי מזה מוכח כי ענין קבלת ענין שמירה במאכלות אסורות כולל כל התורה כולה, כי יסוד שליטת היצר הרע על האדם הוא צנח זה שנכשל בעניני אכילה. מצינו בראשית הצריחה כי התחלת הירידה של האדם בעצירה הראשונה, הי' בענין אכילה, שנכשל אדה"ר בעץ הדעת, ומשם הי' הפסח לכל שאר החטאים, וכן הוא לעולם. נמצא כי בקבלת ענין שמירה במאכלות אסורות נשמר האדם מכל העצירות שבחורה. וזה הוא סמיכת הפרשיות של שמיני לתזריע.

בספר רסיסי לילה בסופו מביא רב דוק הכהן זי"ע קונטרס דברי חלומות, ויש שם חלום (ממוש"ק פ' שמות שנת חז"ר), שחלם שחכם א' דורש ומדקדק עה"פ בפרשת ויהי אם שמוע, ואכלת ושבעת השמרו לכם פן יפתה וגו', לבאר סמיכות הפסוקים, וגם דקדק הלשון יפתה דמשמע ממילא, שהי' צ"ל חתפתו בלבצנכס, וחלם שהוא ז"ל השיב להדרשן, "מי שטעם טעם יראת חטא מימיו ונכנס בדרכי החסידות יודע כי התחלת החסידות לקדש אכילתו שיהי' בקדושה" וכו"ם ש בתדצ"א (רצא פ' כ"ו) והוצא בתוס' כחובות (ק"ד.) עד שאדם מתפלל על ד"ח שיכנסו לתוך מעיו יתפלל על אכילה ושתי' 3 יתירה, ובתוס' א"י הלשון מעדניס, שלא יכנס לתוך מעיו, והיינו שיתפלל שלא יבוא ליד

אכילה שלא בקדושה רק הכל יהי' בקדושה, כי השביעה מתאמת אכילה שלא בקדושה גוררת עון, כמו שאמרו חז"ל בצרכות (לג.) מלי כריסי זני בישי, וכן פן תאכל ושבעת וגו' ורם לצנך ושכחת וגו'. וזהו השמרו לכם שמהי' האכילה ושביעה בקדושה, כי אם לא יהי' בקדושה, "יפתה" עי"ו ממילא הלצ ויהי' ח"ו וסרתם וגו'.

מ"י. שהוא מוגדר באכילה, שמאכלו בקדושה ממילא שומר כל המצות שבחורה", כן הוא לשון הפרי זדיק, והדברים נפלאים כי האדם מובטח עי"ו להיות שמור מכל רע. וזהו מבאר הפרי זדיק מה ששבת הוא שקולה ככל המצות שבחורה, דכיום השבת הרי אכילת האדם הוא בקדושה, כמבואר בדברי הארז"ל, ומבואר בספרים שמועיל אכילת השבת להכניס קדושה בלצ האדם, שיהי' ניטול מקטרו וגו של יפה"ר, כדכ' שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע, שע"י שבשבת כל אכילותיו בקדושה ממילא הוא נתקדש בקדושה יתירה וניטול מכל רע, כי זה שורש כל הקדושות.

הרשע ששאל מה העבודה הזאת לכם, הרי כל שאלתו הוא, שאינו סובל הקדושה בעניני לבס, כמו שפירשו בספה"ק, ולכן הוא כפ"ר צעיקר, כי ענין קדושת האכילה הוא השורש של כל המצות, כמבואר במדרש הנ"ל. ההכנה הראוי' לימי הפסח הוא הקבלה לשמירה בעניני המאכלים, לראות שהאכילה יהי' בקדושה, כל ענין פסח הי' בכל הדורות 3 ענין של שמירת האדם בעניני אכילה, למעט באכילה ולהיות נוהר בחומרות יתירות בעניני מאכלים, וסיבת הדבר הי' מפני שזה הוא ענינא דיומא, להכין עצמינו לקבל הקדושה וללאח ממזיר היצר הרע, יתחילת הכניסה לקדושה, היא השמירה בעניני אכילה כדברי רב דוק הכהן זי"ע.

1

דבר אל בני ישראל אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים וכו' (יבב)

2
10
16
37

ברש"י, אמר ר' שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה וכו' כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה וכו', עכ"ל. ובמדרש (יד, א), הה"ד אחר וקדם צרתני א"ר יוחנן וכו' אם זכה אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך עי"ש. ופשר הדבר מה שנברא האדם בסוף מעשה בראשית יכול להיות דוקא לזכותו או משם דהוה תכלית הבריאה, או משום שיהי הכל מוכן לו ויכנס תיכף לשבת. ולהבין כל זה, דהנה בכל דבר הבא לבסוף יש לפרשו בשני אופנים: או שהוא הפחות מכל הקודם לו, או להיפך משום שהוא החשוב מכולם והוא העיקר, כמו שזה בולט באסיפות שלפעמים בא היותר חשוב לדבר בראשונה, ולפעמים מחזיקים אותו עד לסוף כדי שלא יתפור העולם שבאו לשמוע ממנו — והוה פשוט ענין בריאת האדם דהלא מוכן שהוא עיקרו של כל מעשה בראשית, ובא בסוף באופן שסוף מעשה במחשבה תחלה שהוא התכלית, אך כל זה נכון אם ממלא הוא את תפקידיו כראוי וכיאות: אבל בלא זכה, או מפסיד קדימתו ואומרים לו יתוש קדמך.

3

[צח] אשה כי תזריע וגו'. (א) עיין במדרש בפרשתנו: אשה כי תזריע, הה"ד (תהלים קל"ט) אחר וקדם צרתנו. — האדם מורכב משני חלקים שונים, מחלק הגוף ומחלק הנפש. הגוף מעפר לוקח ובמעבה החומר יסודו, והנפש היא בת השמים ואצולה מתחת כסא הכבוד, וכן מצאנו בכריאת האדם: וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים וגו' (בראשית ב'). הקב"ה יצר את האדם עפר מן האדמה, והוא חלק הגוף אשר באדם, ואשר לזאת יקרא אדם כי מן האדמה נוצר. וגם נפח באפיו נשמת חיים הוא חלק הנפש, כי רוח שם בקרבו ונשמה נתן בתוכו, אשר ממנה תוצאות חיים. ואחרי ששני החלקים האלה שונים בנוגע למקורם ומחצבתם, יפרדו גם בשאיפותיהם ובהשקפותיהם על חיי האדם ותעודתו בתבל. הגוף אשר מחומר קרוץ, ישאף לדברים ארציים, גסים וחומרים, ורואה אך בזה תעודת האדם ותכליתו בחיים, כי ירדוף אחרי תענוגי בשרים, ישמח וייטיב לבו במחמדי התבל ומנעמיהם, והנפש בת השמים תדאה על כנפי הרוח, ותשתוק אך לדברים רוחניים, נעלים ונשגבים, ולכן תראה תעודת האדם, שישלים עצמו בחכמה ובתבונה ובדעת, ושיעסוק במושכלות ועיונים, כאשר רוח מבינתו תורהו, כי זה כל האדם. ומה נכבדו דברי חז"ל (במדרש בפרשתנו): האדם דו פרצופין נברא, כונתם בזה, שהאדם נברא בפנים כפולים, בשתי השקפות שונות על החיים וערכם, כי השקפה אחת להגוף על החיים והשקפה אחת להנפש, את אשר יתאוה הגוף תרחק הנפש ותגעל בו, ואת אשר תשתוקק אליו הנפש לא נחשב הוא אצל הגוף, וכאשר אמרנו. (ב) אמנם האדם הנלבב בכחו לזכך גם את הגוף ולטהרו, להסיר ממנו חלאת הסוגים הגשמיים ולקדשו, ואז גם הוא יטה שכמו חחת השקפת הנפש, ושניהם יתרוצצו יחד להביא את האדם לתכלית הנרצה. ואמרו חז"ל (סנהדרין צ"ט ע"ב): כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, הכונה שהתורה תלמד את האדם דעת, איככה יתנהג בחיים, באופן שגם הגוף וגם הנפש למטרה אחת יתכוננו לעשות הטוב והישר, וא"כ ע"י התורה ישים האדם שלום בין פמליא

כח
וכח

של מטה, בין החלק הארצי אשר בו, כלומר הגוף, ובין החלק השמימי אשר בתוכו, והוא הנפש, כי יחדיו יהיו תואמים ולא יתפרדו. ומה נהדר להמליץ ע"ז מאמר הכתוב (שה"ש ד'): לבבתי אחותי בלה, לבבתי באחת מעיניך וגו', כי הקב"ה יאמר לאדם: במה אדע כי לבבתי, במה אדע כי לבך שלם אתי ואחרי חלך ובי תדבק באחת

2

מענין! אם תביט ותשקיף על החיים לא בשתי עיניך, כלומר לא בשתי השקפות שונות, אחרת להגוף ואחרת להנפש, רק: באחת מעיניך, בהשקפה אחת ומאוחדת, כי גם הגוף יטה שכמו להכיר השקפת הנפש, ושניהם, גם הגוף וגם הנפש, יצמדו כאחד על המשמר לנחותך במהלך השלימות, אשר באלה הפצתי גאון ה'.

(ג) והנה בפרשתנו יסופר לנו מבריאת האדם וסדר יצירתו, כי מרחם ילדו, וממעים יצא, לראות אור עלי תבל, ורצו חז"ל להעיר אותנו במקום הזה גם על מהות האדם ותכונתו. וע"כ סמכו לפרשתנו מאמר הכתוב: אחר וקדם צרתני, כלומר הש"י יצר את האדם אחר וקדם, מחלק הפונה לאחור והוא הגוף, אשר ישאף לדברים חומרים וארציים, וגם מחלק הפונה קדמה והוא הנפש, אשר תגביה עוף קדימה ותשתוקק לדברים רוחניים שמימיים, אבל על האדם לאחד שני הקצוות האלה, השמימי והארצי, ולחברם אל אחד, לעשות שלום בין סמליא של מעלה ופמליא של מטה כדברינו למעלה, ואז טוב לו ונעים גורלו.

4) פ

כימי נדת דוהה תטמא. Statements like this, may well be also an intimation to us showing that the whole Torah had already been given in detail to the people and committed to their memory before it was given to them in the written form; (actually, only after their having been taught it by Moses and the elders for 40 years. I.L.). Here, reference is made to the law of Nidda which is only given in Ch. XV,19. נדה from נוד always designates a withdrawing away from a place or a person to which, or to whom, one really belongs. נדה is the appropriate designation for the condition which causes a temporary unapproachableness in marriage life, דוהה from דוה. Whereas חלה designate the condition of illness according to its actual physiological character, (see Gen. XLVIII,1), דוה seems rather to express the personal feeling of being ill, hence also its frequent combination with דוה (Isaiah I,5) etc. לבב דוה (Lamet V,17), על זה היה דוה לבנו: לבב דוה designates the periodically recurring condition of depression of normal "well-feeling", of which נדה designates the legal result. — כימי נדת דוהה תטמא (all the laws given in Ch. XV,19—24 apply to her. Just as here, in the Torah, דוהה is referred to נדה so do the most modern physiological views place both these occurrences in the closest similarity and relationship.

5)

V. 3. וביום השמיני ימול בשר ערלתו. We have very fully worked out the meaning of מילה as being the free willed moral subordination of our

"ועלה ריחן לפני הקב"ה כקטורת סמים"

מעשה ששאל טורנסורופוס הרשע את ר' עקיבא איזו מעשים נאים של הקביה או של בשר ודם איל של ביו נאים איל טורנסורופוס הרי השמים והארץ יכול אדם לעשות כיוצא בהם איל ר' עקיבא לא תאמר לי בדבר שהוא למעלה מן הבריות שאין שולטין עליו אלא אמור דברים שהן מעוין בבני אדם איל מפני מה אתם מולים איל אני הייתי יודע שעל דבר זה אתה שואלני ולכך הקדמתי ואמרת לך שמעשה בני אדם נאים משל הקביה הביא לו ריע שבליים וגלוסקאות איל אלו מעשה הקביה ואלו מעשה יד אדם אין אלו נאים יותר מן השבליים. ותחומא תרוע וז'.

6)

אין ריע

"איד אייבו בשעה שמל אברהם אותן לידי ביתו העמידן גבעת ערלות ורחוה עליהם חמה והתליעו ועלה ריחן לפני הקביה כקטורת סמים וכעולה שהיא כליל לאישים אמר הקביה בשעה שיהיו בניו של זה באים לידי עבירות ולדי מעשים רעים אני נזכר להם הריח הזה ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם" (ביר פרשה מז וז).

הנה טעמים רבים כתבו דבותינו הראשונים במצוה נשגבה זו, מצות מילה, ונפרט מקצתם.

הרמב"ם במורה נבוכים ח"ג פרק מ"ט כתב דע"י הסרת הערלה נחלש כח התאוה, וזה תכלית מצות מילה להחליש כחה של תאוה זו.

עוד כתב שם הרמב"ם טעם נוסף כדי שכל בני ישראל, בני א-ל-חי, יהיה להם סימן משותף בגופם, וכדרך של אנשי חיל ללבוש מדים הדומים זה לזה כך ראוי

3)

רבינו בחיי כתב בפרשת לך לך (יז, כד) דג' מצוות הן שענינם אות, שבת קודש
שהיא אות בין הקב"ה ובין בני ישראל, תפילין שהם אות, ואות ברית קודש,
ולעולם צריך האדם שתי אותות על שם הכתוב "על פי שנים עדים יקום דבר",
ומטעם זה אין מצוות תפילין נוהגת בשבת שהרי בשבת יש שני אותות, שבת

וברית קודש, ובימי החול שתי האותות הן תפילין וברית, ע"ש. (וכע"ז כתב
השם משמואל בשם אביו הגדול האבני נזר, ע"ש).

(7)

החתם סופר על התורה הביא בשם ספר מעשי ה' דעור הערלה אינו אלא
שיריים מכתנות העור שהלביש הקב"ה את אדם וחווה לאחר חטא עץ הדעת,
והערלה נוצרה ע"י חטא והיא זכר לה, וע"י מצות מילה שהיא הסרת הערלה יש
תיקון לחטא עץ הדעת דאדם וחווה ע"ש.

ולפי דרכו נראה לבאר את מה שאמר רבי עקיבא לטורנסרופוס וכי אין
הגלוסקאות יפים מן השבלים ולכאורה אין הנדון דומה לראיה דבאמת אין
הגלוסקאות נאים מן השבלים אלא שזה טבעו של אדם, וכך נגזר עליו מן השמים
"בזיעת אפיך תאכל לחם" ואין ביד האדם לאכול שבולת החטה, אבל אין בזה כדי
להסביר למה אנו נמולים וכי כעור הוא צלם אלקים שבו נברא האדם.

ולהנ"ל ניחא דהלא אמרו חז"ל (שבת ל' ע"ב) עתידין אילנות שמוציאים פירות
בכל יום, ועוד אמרו חז"ל (כתובות ק"ב ע"ב) "עתידין כל אילני סרק שבארץ
ישראל שיטענו פירות", וכך היה לפני חטא אדם הראשון שמלאכי השרת היו
צולין לו בשר ומסנינין לו יין (סנהדרין נ"ט ע"ב), הרי שכל הבריאה כולה השלימה
את רצון האדם השלם שלא היה צריך לטרוח מאומה, ומצא את כל צרכיו מוכנים
ומזומנים לפניו, נבק בחטא עץ הדעת נגזר עליו "בזעת אפיך תאכל לחם".

וזה כונת ר"ע דכשם שאנו צריכים לעשות משבלים גלוסקאות משום חדלון
דינו בחטא עץ הדעת ולולי חטאנו היינו אוכלים גלוסקאות שהוציאו אילנות
שבגן עדן, כך משום אותה סיבה אנו צריכין למול את ערלת בשר כדי לתקן חטא
אדם הראשון שבעטנו ועל ידו הבאנו עלינו ערלת בשר וערלת לבב.

ומה מאוד שמחתי כשראיתי כעין דברינו בדברי קדוש ישראל בעל אור החיים
(ויקרא י"ב ג') עיין בדבריו ותשבע נועם.

* * *

אמנם מלבד כל טעמים אלה ורבים כמותם מצינו במקומות רבים בדברי חז"ל
שמצות מילה נמשלה לקרבן ואב המל את בנו דומה לכהן המקריב קרבן ע"ג
המזבח.

"א"ר יצחק נאמר במילה עבודה ונאמר בקרבנות עבודה מה עבודה האמורה
בקרבנות דמים אף עבודה האמורה במילה דמים" (תנחומא וירא ו').

"זכאין אינון ישראל דעבדין קרבנא ברעוא לקב"ה דמקריבין בנייהו לתמניא
יומין לקרבנא (זוה"ק בראשית צ"ג ע"א).

ועוד למדנו בזוה"ק "קרבניא דרביא כד קריב בר נש בריה למילה דא קרבנא
שלים לאתקבלא (זוה"ק ח"ג קס"ד ע"א).

וברמ"א יו"ד סימן רס"ה סעיף י"א כתב בשם המהרי"ל דהסנדק הוי כמקטיר
קטורת ומשום כך הוי סנדקאות סגולה לעשירות (ועי"ש בבהגר"א).

הרי לן מכל אלה דמילת הבן נמשלה לעקידת יצחק והאב נחשב ככהן המקריב
את בנו ע"ג המזבח.

וזה הנראה מה דאיתא (בב"ר מ"ז ט') "א"ר לוי מל אברהם אין כתיב כאן אלא
נימול בדק את עצמו ומצא עצמו מהול א"ר ברכיא בההיא עיתא אקיל רבי אבא
בר כהנא לרבי לוי א"ל שקרנא כזבנא את אלא הרגיש ונצטער כדי שיכפול הקב"ה
שכרו".

(4)

ולכאורה יפלא הלא הלא מצינו שר' אבא בר כהנא חיבב עד למאד את ר' לוי בר
סיסי עד שכשהיה שומעו דורש בדברי תורה עמד ונשקו על ראשו (עיין ירושלמי
הוריות ג' ע"א, ובקה"ר פ"ו) ולמה הקיל כאן בכבודו עד שקראו שקרנא וכזבנא.
אין זה אלא משום שפשוט היה לו לר' אבא דכחו של כלל ישראל לעמוד בנסיון
נשגב זה להקריב בניהם קרבן ע"ג המזבח ולעשות כן בששון ובשמחה אין לנו
אלא מכחו של אותו זקן, אברהם אוהבו שנצטער במילתו ומל עצמו במסירות
נפש. (עיין מנחת אשר בראשית בשיחה לפרשת לך).

ס
8

וביום השמיני ימול בשר עדלתו ויכרא י"ב ג

**רופא שהוזמן לברית ביום העשירי מפני
שכך "נה" לבני המשפחה - כיצד ינהג?**

שאלה

9

שאלה מעניינת הונחה על שולחנם של פוסקי ההלכה על ידי רופא-מוהל ירא
שמים:

והיציג
א

פנה אלי יהודי ביום שלישי, ובישר שנולד לו בן בשעה טובה. האב ביקש להזמין
אותי למול את בנו ביום שישי הקרוב. שאלתי אותו מספר פרטים, על מצב
בריאותו של הילד, על משקלו וכו', ולבסוף כששאלתי מתי בדיוק הוא נולד, השיב
הלה: "הוא נולד בשבוע שעבר, ביום רביעי בבוקר..."

ניסיתי להסביר לו כי טעה בחישוב, והברית אמורה להיערך מחר, כמצוות התורה
"וביום השמיני ימול", אך נענה העם-הארץ' בגאווה: "לא טעינו, אני יודע היטב שהבן
נימול לשמונה ימים. אלא שיום רביעי אינו יום כל כך מתאים לנו, משום שרבים
מהאורחים עסוקים וטרודים במלאכתם ולא יוכלו להגיע ביום זה, (וממילא יקבלו פחות
מתנות, פחות צ'קים וכו')... ומכיון שיום שישי הוא היום הכי נח לכולם, החלטנו לדחות
את הברית ליום שישי... בסך הכל מדובר ביומיים, זה לא נורא כל כך".

לאחר ריבוי ההפצרות בו להניאו ממחשבתו הרעה, האב עמד ואיים: "תשמע,
אם אינך רוצה, אין שום בעיה, אני אפנה אל ד"ר פלוני (שהינו חילוני גמור). הוא
בטח יסכים לתנאים שלנו..."

16 שאלתי אפוא היא: כיצד עלינו להתייחס לדרישה שכזו? האם יש להימנע
מלהשתתף עמו בברית מילה שדוחים אותה בדיים, נגד ציווי התורה. או שמא בכל
זאת יש למול את התינוק האומלל, שאילו לא נמולו, ילך אביו וימולו אצל רופא
שאינו מקיים את המצוה כהלכתה (ללא פריעה וכו'), ואף אם ימול כהוגן, הרי יש
הסוברים שמילת מחלל שבת פסולה!

21 (יש להדגיש, כי אילו היה פונה האב אל המוהל ביום שישי, פשוט היה שהיו מורים לו שילך
וימולו, וכל שאלתנו היא רק במקרה דנן, בו דורש האב לדחות את מצוות התורה שלפנינו, ושמה
בהסכמה לדרישתו יש 'מתן לגיטימציה' והשתתפות בחטאו).

תשובה

26 כבר מצינו שנשאל בזה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, בשו"ת 'אגרות משה'
(יור"ד ה"ב סי' ק"ח): "הנה בדבר אחד שיום השמיני הוא ביום חמישי, והאב אינו
חושש למצוות ה' יתברך, ואינו מניח למולו עד יום ראשון, ואם לא ירצה מוהל
כשר למולו שלא בזמנו, יקח האב רופא שאינו שומר תורה שפסול למילה לפסק

5

שם יצחק אברהם

שם (10)

והשיב האגרות משה: "פשוט שצריך מוהל כשר למולו ביום ראשון כדי שתתקיים מצוות המילה אף שלא בזמנה, שהרי כל ישראל מחוייבים למולו, ונמצא שכאשר המוהלים כשרים לא ימולו אותו, אלא רופא פסול למילה ימולו, יעברו הם על חיובם, כיון שהיה הדבר באפשרותם, שהלא רצה האב שמוהל כשר ימול אותו ביום ראשון. אבל המוהל צריך להשתדל בכל האפשר לו שימול האב בזמנו". עד כאן דבריו.

בעור הבשר. כמה וכמה פעמים נאמר ונשנה בפי' זו שהנגע הוא בעור הבשר" אי בעור" ומה בא הכתוב להדגיש? וי"ל לפי שמשונה מחלה זו מכל המחלות הפנימיות (שהרי גם זו היא מחלה פנימית, הבאה ע"י קלקול הדם והבשר) שבאדם לא רק בזה, שהיא מטמאה את החולה ואת הבא עמו במגע, אלא גם בזה, שהמחלה נותנת "אות" חיצוני בעור בשר החולה - "אות קין" (שורחה לו צרעת במצחו - ב"ר פכ"ב - לאות, שאמנם הוא חייב מיתה לשמים, אבל: "לבלתי הזות אתו כל מצאו", המראה, שהאיש הזה חייב מיתה, אלא שאל רחום וחנון, ומפשר" עמו (כמו עם קין, והמיתה" א"ר ד' חלק ממנו (מצרע חשוב כמת, והמקום המנגוע הוא "בשר המת", שנאמר: "אל נא תהי כמת... ויאכל חצי בשרו"). והאית זהה צריך להיות אזהרה לבני האדם, שלא

ועל כל פנים, נראה שצריך המוהל למחות באב, וידגיש בפניו שאינו שלוחו כלל, אלא שליח התינוק העשוק, וכל בואו הוא רק על מנת להושיעו ולהכניסו בבריתו של אברהם אבינו. לפיכך, מן הראוי שימנע המוהל מלקבל שכר עבור הברית, שהלא אם ימחה ויוכיח ובכל זאת יטול את התשלום, יראה הדבר בעיניהם שהעיקר ממבחינתו זה הכסף, ולא הצלת התינוק. וכמו כן, אילו יקבל את התשלום מהאב, יוכיח כי אכן הוא פעל בשליחותו, ולא בשליחות הבן, ולפיכך, מאחר ולא האב 'שכר את שירותיו', ממילא אינו נוטל את ממונו. ולכן יאמר המוהל שהאב וממונו אינם מעניינים אותו, וכל מעשיו הם רק כדי לקיים את מצוות התורה.

אבות הקדש (12)

אדם כי יהיה, פירוש על דרך אומרם ז"ל (ב"מ קיד:): אתם קרויים אדם ואין עכו"ם קרויים אדם, שאין העכו"ם מטמאין בנגעים, ובאומרו כי יהיה 'בעור בשרו' מודיע הכתוב שאין טומאת צרעת באיש הישראלי אלא בעור בשרו ולא בפנים, כי העכו"ם בחינת נפשם עצמה היא בחינת הצרעת ומינם, ובנפש ישראל בפגעו בה לצד החטא אשר יחטא, ירשום מראה צרעת בעור בשרו, ודוקא בעורו ולא בבשרו ואין צריך לומר בפנימיותו

יהיו להם מומים עם המנוגע ושלא ילמדו ממנו ללכת בדרכיו. אבל בעיקר צריך האות הזה לשמש אזהרה לבעליו, לנושא האות, שיצרו מתגבר עליו ושלא השתמש בהאמצעים, שהורו לנו חז"ל במצב כזה: להרגיזו למשכו לבהמ"ד, לעסוק בתורה, לקרוא ק"ש, ואם כל זה לא הועיל, - להזכיר לו את יום המיתה, ה"תותח" הבדוק ומנוסה נגד היציה שנ' ודומי סלה" (ברכות ה'), והצרוע לא עשה כן. לכן מזכירים לו מן השמים את יום המיתה... ע"י המתת חלק מבשרו ע"י נגע צרעת. והאות הזה הוא, בעור בשרו, גלוי לכל ואומר לכל סכל הוא, רשע וגם רוח: וגם הוא בעצמי רואה את הנגע בעור בשרו, לכן כשגל וכפני המת, ואולי יתן אל לבו, בשבתו בחדר הסגור או בדרך מחוץ למחנה ושב ורפא לו.

לימוד מצרעת הראש

א"ר א"ר קרין (13)

ויש להוסיף וללמוד עד היכן מגיעה מעלת האיש הישראלי בכל מצב שיהיה מפרשת צרעת הראש, דכתיב (ויקרא יג, מ-מה) ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא וגו', איש צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו הכהן בראש נגעו, והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע על שפם יעטה וטמא יקרא, ואיתא בגמרא (מו"ק ה.) וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשין עליו רחמים, ע"כ. וצריך להבין למה מגלה התורה ענין של בקשת רחמים דוקא בפרשה של צרעת הראש ולא בשאר הנגעים הקודמים לה.

וי"ל על פי מה שכתב שם (יג, מה) באור החיים הקדוש, שדייק למה כתיב כאן בצרעת הראש 'איש צרוע הוא' שזהו הגדרת הגברא כצרוע, ולא 'צרעת הוא' שזהו הגדרה על הנגע שהוא צרעת, וכתיב לתרץ כי לצד שה' לזול בו כל כך שהפריח צרעת בקרחתו וגבחתו, זה יגיד כי טומאתו מרובה משאר נגעים הבאים בהצנע, כי ה' יחוש על כבוד הבריות, וזה מעשיו מוכיחות כי נמאס בעיני ה' ויסרו נגע כזה רחמנא לילצן, ולזה גמר אומר בראשו נגעו לתת טעם לקריאתו כן 'איש צרוע' כי בראשו נגעו עכ"ל, ומובן מזה שמי שמקבל צרעת בראש שהוא מקום בולט, מסתמא זהו בגלל חומר העבירה שעבר, ומשום כך נענש בולזול כזה, יותר משאר המצורעים שצרעתם אינו במקום בולט, א"כ מדובר אודות אדם שפל וירוד כ"כ, שהתורה אפילו מתירה לעצמה לכנותו 'איש צרוע'.

לזאת השמיענו הכתוב דוקא כאן בצרעת הראש ענין זה שצריך לבקש עליו רחמים, ללמדנו שאפילו בעל עבירה גדול כמותו צריך לאהוב, ואף עליו צריכים להתפלל ולבקש רחמים שיזכה לשוב מחטאיו ולהטהר

(6)